

สรุปข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 18 - 24 มีนาคม 2545

พญวรรณมา หาญเชาว์วรกุล

นพ. อนุตรศักดิ์ รัชตะทัต

กองระบาดวิทยา

รายงานการเกิดโรค/การระบาดใหม่

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคมือเท้าปาก จังหวัดนครราชสีมา	ศูนย์ระบาดวิทยา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ผู้ป่วยเด็กหญิง แพทย์วินิจฉัยว่าเป็น Hand Foot and Mouth รับการรักษา 1 วัน ตาย เก็บอุจจาระ ผู้ตายได้จากการล้างก้น และเก็บน้ำเหลืองได้เพียงครั้งเดียว ทางจังหวัดได้สอบสวนพบผู้สัมผัสมีอาการเพิ่มอีก 6 คน ได้พยายามเก็บตัวอย่างอุจจาระจากบิดามารดา ผู้ป่วย อุจจาระและน้ำเหลืองที่เก็บได้ส่งตรวจที่กรมวิทย์ฯ ทางศูนย์จะได้ติดตามรายงานและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่อไป นอกจากนี้ มีรายงานผู้ป่วย Hand Foot and Mouth ที่อำเภอคง เป็น OPD case คาดว่ารายละเอียดจะส่งมาให้ทางรายงาน	ติดตามรายงาน และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
โรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดเชียงใหม่	สสจ.เชียงใหม่	ผู้ป่วยชาย อายุ 61 ปี อาชีพรับจ้าง ประวัติถูกสุนัขกัด วันที่ 27 กพ. 2545 ไม่ได้ฉีดวัคซีนไม่ได้ล้างแผล สุนัขอายุ 2 เดือน มีเจ้าของ ไม่มีประวัติว่าสุนัขได้รับวัคซีน สุนัขโดนฆ่าตายและไม่ได้ส่งตรวจ จังหวัดได้ให้วัคซีนผู้สัมผัสผู้ป่วย 8 คน สัมผัสสุนัข 4 คน และประสานงานกับปศุสัตว์จังหวัด	ติดตามรายงานฉบับสมบูรณ์
R/O Hanta virus จังหวัดเลย	สศต. 6 จังหวัดขอนแก่น	Research Center for Emerging Viral Disease ได้เก็บตัวอย่างน้ำเหลืองผู้ป่วย Leptospirosis จำนวน 29 ราย จากโรงพยาบาลเลยโดยเลือกเฉพาะผู้ป่วยที่มี lung hemorrhage ไปตรวจหา IgM ของ Hanta virus พบว่ามี positive 1 ราย ผู้ป่วยรายนี้เป็นชาย อายุ 30 ปี refer มาจากภูกระดึง เริ่มป่วยวันที่ 19 กค. 2544 admit 23 กค. - 1 สค. 2544 อาการสำคัญที่พบ คือ ซีด, plt ต่ำ (67000), Myocarditis, lung hemorrhage, shock, แต่ liver และ renal function ดี dipstick for Leptospirosis test บวก ผู้ป่วยหายกลับบ้านได้ ทางโรงพยาบาลกำลังรอเจาะเลือด serum ตรวจอีกครั้ง	แจ้งกลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดต่อทราบเพื่อติดตามผลการตรวจยืนยันอีกครั้ง

ติดตามรายงานการเกิดโรค/การระบาดจากสัปดาห์ก่อน

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง จังหวัดขอนแก่น	สสจ.ขอนแก่น (22 มีนาคม 2545)	พบผู้ป่วยทั้งสิ้น 17 ราย ใน 14 หมู่บ้าน ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์-19 มีนาคม 2545 ทุกรายพบเชื้อ <i>Vibrio cholerae</i> El Tor Ogawa จากการสอบสวนสงสัยสาเหตุจากอาหารทะเล โดยเฉพาะ ปลาหมึก อาหารถุง และการติดต่อจากคนสู่คนในครัวเรือน การปนเปื้อนเชื้อของห้องปฏิบัติการไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน แต่การระบาดสงบไป 10 วันแล้ว ยังไม่พบผู้ป่วยรายใหม่	
โรคหัด จังหวัดปทุมธานี	สสจ.ปทุมธานี (22 มีนาคม 2545)	วันที่ 6-13 มีนาคม 2545 ทางศูนย์ฯกลาง และ สสจ. ได้ลงสอบสวนโรค พบผู้ป่วย 16 ราย หลังการสอบสวน พบว่ามีผู้ป่วยใหม่เพิ่มขึ้นอีก 8 ราย จำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2545 เท่ากับ 24 ราย ใน 8 รายสุดท้ายที่พบ มี 1 รายเป็นปอดอักเสบ 1 ราย มีอุจจาระร่วง ทั้ง 8 รายเป็นเด็กที่รับเข้าอยู่ใหม่ สาเหตุการติดเชื้อมองว่ามาจากในโรงพยาบาล และเด็กที่อยู่ร่วมกัน ขณะนี้ได้ให้วัคซีนเพิ่มเติมครบทุกคน ได้แนะนำให้แยกผู้ป่วย และนำเด็กแรกรับไปรับวัคซีนทุกสัปดาห์จากเดิมที่รับเดือนละ 1 ครั้ง	- ติดตามสถานการณ์
โรคหัด จังหวัดตาก	พญ.ปิยนิตย์ (22 มีนาคม 2545)	ข้อมูลจาก Dr. Greg Elder แพทย์เจ้าหน้าที่ของ MSF พบว่า ตั้งแต่วันที่ 10 กพ. 2545 - 17 มีนาคม 2545 มีเด็กจากหมู่บ้านในเขตพม่า มารับการรักษาที่สถานพยาบาลของ MSF ใน ค่ายผู้ลี้ภัยบ้านแม่หละ ด้วยอาการ ไข้ ผื่น ตาแดง และน้ำมูกไหล รวม 26 ราย เด็กดังกล่าวไม่ใช่เด็กในค่ายผู้ลี้ภัย ขณะนี้ยังไม่มีการตรวจยืนยันการวินิจฉัยโรคทางห้องปฏิบัติการ แต่คิดว่าไม่จำเป็น เด็กเหล่านี้มีประวัติไม่ได้รับวัคซีน ภาวะแทรกซ้อนที่พบมากคือปอดบวม ทาง MSF ได้ประสานงานกับทางการพม่า แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและเข้าถึงได้ยากจึงยังไม่สามารถเข้าไปดำเนินการฉีดวัคซีนให้กับเด็กได้ ทาง WHO จะประสานการสนับสนุนเรื่องวัคซีน การตรวจ lab คาดว่าไม่จำเป็น ทางสสจ. ตาก ได้ให้วัคซีนเพิ่มเติมในกลุ่มเด็กอายุ 6 -18 เดือน ในค่ายผู้ลี้ภัยที่อยู่ในเขตแดนไทยแล้ว	- ติดตามสถานการณ์
โรคหัด จังหวัดแม่ฮ่องสอน	สสจ.แม่ฮ่องสอน และ สสจ.ตาก	จากรายงานเร่งด่วน ข้อมูลของจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีรายงานเข้า สอบถามไปที่จังหวัด ผู้เกี่ยวข้องไปประชุม จะกลับวันจันทร์ จึงไม่ทราบรายละเอียดใด ๆ เพิ่มเติม	ติดตามสถานการณ์
โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง จังหวัดลำปาง	สสจ.ลำปาง (20 มีนาคม 2545)	มีผู้ป่วยทั้งสิ้น 4 ราย ไม่มีรายงานผู้ป่วยใหม่	- การระบาดน่าจะสงบแล้ว

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคอาหารเป็นพิษ จังหวัดมุกดาหาร	สสจ.มุกดาหาร (21 มีนาคม 2545)	การระบาดเกิดใน 3 โรงเรียน มีผู้ป่วยที่สงสัยทั้งสิ้น 469 คน เชื้อที่พบมี 2 ชนิดคือ <i>E.Coli</i> และ <i>V.parahemolyticus</i> อาการส่วนใหญ่คือ ปวดท้อง ถ่ายเหลว คลื่นไส้ สงสัยว่าเกิดจากการปนเปื้อนเชื้อจากผู้ประกอบการอาหารให้ทั้งสามโรงเรียน รายการอาหารที่สงสัยคือ ส้มตำ รายงานเบื้องต้นส่งมาแล้ว รอการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมที่จะส่งมาภายหลัง	จบการดำเนินงาน
โรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดปราจีนบุรี	สสจ.ปราจีนบุรี (20 มีนาคม 2545)	ผู้ป่วยชายอายุ 22 ปี ถูกสุนัขกัด เมื่อประมาณ 7 เดือนก่อน หลังถูกกัดไม่ได้ฉีดวัคซีน เริ่มป่วย 21 ก.พ. เสียชีวิตวันที่ 24 ก.พ. 2545 ขณะนี้ได้ฉีดวัคซีนในผู้สัมผัสโรค 27 ราย และทำ Ring vaccination ในประชากรสุนัข และแมว	- จบการติดตาม
โรคอุจจาระร่วงอย่าง แรง จังหวัดจันทบุรี	สสจ.จันทบุรี (22 มีนาคม 2545)	ยอดผู้ป่วยรวมทั้งสิ้น 35 ราย ผู้ป่วยใหม่ในรอบสัปดาห์ 2 ราย ลักษณะผู้ป่วยทั้ง 35 ราย พบว่า ส่วนมากเป็นวัยแรงงาน อายุ 15-64 ปีมี 27 ราย พบผู้ป่วยมากที่สุดที่อำเภอโป่งน้ำร้อน เชื้อที่พบเป็น <i>Vibrio cholerae</i> El Tor Inaba ใน ตั้งแต่ 1-9 มีนาคม 2545 พบผู้ป่วยทุกวัน วันละ 1-2 ราย รายสุดท้ายที่มีรายงานมายังกองระบาดเริ่มป่วยวันที่ 9 มีนาคม 2545 รับการรักษา วันที่ 10 มีค. 2545 วันรับรายงานคือ 15 มีค. 2545 จากการสอบถามเพื่อประเมินระบบเฝ้าระวังโดยพญ. ปิยะนิตย์ พบว่ามี War room แล้ว นำเสนอในที่ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง	- ฝ่ายประมวลผลข้อมูล/ in-charge สอบถาม สถานการณ์อีกครั้งเพื่อ ป้องกันการรายงานล่าช้า

บันทึกท้ายบท

รายงานการเฝ้าระวังโรคเร่งด่วนประจำสัปดาห์ที่ 12 นี้ ได้นำเสนอทะเบียนโรงพยาบาลที่ดำเนินการเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับจังหวัด ในประเทศไทย (Injury Surveillance (IS)) ที่เริ่มจัดตั้งมาตั้งแต่ปี 2538 จนถึงเดือนมีนาคม พศ.2545 มีจำนวน 68 แห่ง ซึ่งกองระบาดวิทยา ได้จัดตั้งเป็นฐานข้อมูลเฝ้าระวังระดับชาติ จำนวน 28 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ในทุกภาค นอกจากนั้น เป็นโรงพยาบาลที่ได้จัดตั้งและพัฒนาระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบบริการผู้บาดเจ็บและการส่งต่อ รวมทั้งแก้ปัญหาการบาดเจ็บในระดับจังหวัด ถึงแม้ว่าระยะเวลาการพัฒนาเฝ้าระวังการบาดเจ็บฯ จะไม่นานนัก ก็ทำให้โรงพยาบาลต่างๆ เห็นความสำคัญของการมีระบบเฝ้าระวังดังกล่าว

ในส่วนข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรคในสัปดาห์นี้ ซึ่งคงเป็นไข้เลือดออกและโรคหัด พบมีรายงานผู้ป่วยไข้เลือดออกกระจายในเขต 9 เขต 3 เขต 12 และเขต 11 ตามลำดับ จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่มีการรายงานผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครศรีธรรมราช กำแพงเพชร และจังหวัดระยอง

สรุปข่าวการระบาด ระหว่างวันที่ 18-24 มีนาคม 2545 ยังคงมีภารกิจ ที่จะติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคหัดที่จังหวัดปทุมธานี จังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อไป

ขณะนี้ มีผู้ส่งบทความขอสำหรับนำเสนอผลงานทางวิชาการและสมัครเข้าร่วมในการสัมมนาโรคระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 15 ระหว่างวันที่ 22-24 พฤษภาคม 2545 นี้ พอสมควร เพื่อให้การสัมมนา ได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสามารถกระจายความรู้ความก้าวหน้าของการดำเนินงานทางระบาดวิทยา ไปสู่ที่ๆ นอกรๆ ชาวโรคระบาดวิทยาได้อย่างทั่วถึง จึงใคร่ขอเชิญชวน พี่ๆ น้องๆ ชาว